

กรมอนามัย

คลังเตออร์สตร์และเด็กปฐมวัย

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

สถานการณ์ของคลัสเตอร์

□ เป้าหมาย/ตัวชี้วัดสำคัญ

1. อัตราส่วนการตายมารดาไทยไม่เกิน 17 ต่อแสนการเกิดมีชีพ
2. ร้อยละ 85 ของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย
3. ร้อยละ 60 ของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน
4. เด็กอายุ 5 ปี มีส่วนสูงเฉลี่ยตามเกณฑ์ แยกตามเพศชาย/หญิง (ซม.)
5. ร้อยละของเด็กอายุ 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)

□ สถานการณ์แนวโน้มใน 6 เดือนแรก

1. MMR 19.9 ต่อแสนการเกิดมีชีพ (ตุลาคม 62-กุมภาพันธ์ 63)
2. ร้อยละ 94.65 ของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย
3. ร้อยละ 60.12 ของเด็กอายุ 0-5 ปี สูงดีสมส่วน
4. เด็ก 5 ปี สูงเฉลี่ยแยกเป็น ชาย 108.20 ซม./หญิง 107.61 ซม.
5. ร้อยละ 56 เด็ก 3 ปี ปราศจากฟันผุ (Caries Free)

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

□ มาตรการ/กิจกรรมสำคัญในรอบ 6 เดือนแรก

1. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต

1.1 ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแม่ลูกคุณภาพ

1.2 ขับเคลื่อนการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต

1.3 ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ.2560 และการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2. โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

2.1 Health literate สร้าง“Smart Parents To Smart kids”

2.2 ขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

2.3 ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

3. โครงการขับเคลื่อนดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2

3.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 ฯ

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

❑ GAP ที่ทำให้ไม่บรรลุความสำเร็จ

1. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต

1.1 ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแม่ลูกคุณภาพ

- ศักยภาพบุคลากรในการจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะในกรณีภาวะฉุกเฉินทางสูติกรรม
- ระบบการส่งต่อไม่มีประสิทธิภาพ
- การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ไม่ทำตามแนวทางปฏิบัติ

1.2. โครงการขับเคลื่อนมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต ปี 2563

1. ขาดการถ่ายทอดนโยบายการบูรณาการการส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย ระหว่าง 4 กระทรวงหลัก สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่
2. ขาดการควบคุม กำกับ ติดตามความถูกต้องของข้อมูลเฝ้าระวังด้านการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัย และขาดการติดตามเยี่ยมเสริมพลังการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิตในระดับพื้นที่
3. ขาดการถ่ายทอด สื่อสาร และประชาสัมพันธ์สื่อสิ่งพิมพ์การดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต

1.3 ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ.2560 และการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

- การประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติฯ ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย
- พนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับเขตไม่สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงานจริง
- สื่อประชาสัมพันธ์เรื่อง พระราชบัญญัติฯ มีไม่เพียงพอกับความต้องการในพื้นที่ และขาดชุดความรู้ เช่น ภาพพอลิๆ แผ่นพับ Infographic VDO

2. โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

2.1 Health literate สร้าง “Smart Parents To Smart kids” (Advocate)

- ระบบบริการยังไม่บรรลุบรรลุเป้าหมายในทุกเขตสุขภาพ
- ระบบส่งต่อ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ไม่เพียงพอในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กล่าช้า และครอบครัวไม่มีความพร้อมในการพาเด็กมา ประเมินคัดกรองพัฒนาการ เช่น ไม่มีค่าเดินทาง
- สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ประเมินตนเองในระบบออนไลน์ไม่ครบถ้วน 57 แห่ง ดำเนินการได้แค่ 43 แห่ง
- เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก เป็นนโยบายเร่งด่วน ไม่ได้ตั้งงบประมาณดำเนินงานโครงการไว้ ทำให้การบริหารจัดการงบประมาณไม่ครอบคลุมกับแผนการดำเนินงานในครึ่งปีแรก
- การขับเคลื่อนงานเป็นการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานวิชาการหลายแห่งทำให้ความล่าช้าในการประสานงานที่ไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ในระยะเวลาที่กำหนด

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

GAP ที่ทำให้ไม่บรรลุความสำเร็จ (ต่อ)

2.2 ขั้บเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (Investment)

- บทบาท ภารกิจ การขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก ของกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไม่ชัดเจนทำให้การขับเคลื่อนเกิดความล่าช้า
- บุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเล่นของเด็กปฐมวัยมีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเล่นเพื่อนำไปใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก
- แนวทางหรือมาตรการการดำเนินงานตามนโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลกในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน

3. โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2569)ว่าด้วยการส่งเสริมการเกิดและการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

3.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนานามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 ฯ

- มีนโยบายเร่งด่วนให้ดำเนินการซึ่งไม่ได้มีแผนมาก่อน
- มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการทบทวนคำสั่งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ทำให้เกิดความล่าช้าไม่สามารถจัดประชุมคณะกรรมการ และ คณะอนุกรรมการได้ตามแผนที่กำหนด
- ความล่าช้าของงบประมาณ ปี 2563 ทำให้ต้องนำเงินที่มีอยู่มาใช้ในโครงการเร่งด่วนก่อน การดำเนินงานตามแผนจึงต้องชะลอไปดำเนินการใน 6 เดือนหลัง

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

□ โอกาส/ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความสำเร็จ

1. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต

- การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายปลະการประสานงานที่ดี
- มีการกำกับติดตามทั้งในระดับส่วนกลาง และภูมิภาค
- เด็กอายุ 3 ปี ได้รับการตรวจฟัน จากทันตบุคลากร
- ผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก

2. โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

- บุคลากรด้านสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของงานพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3. 3. โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาอนามัยการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2569)ว่าด้วยการส่งเสริมการเกิดและการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ

- เป็นนโยบายของรัฐบาล ทำให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน
- เป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเนื่องจากเป็นปัญหาของพื้นที่

WORK SHOP I : ประเมินสถานการณ์

สถานการณ์ภายใต้การระบาดของ COVID-19

- การคาดการณ์ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นของกลุ่มเป้าหมายใน Cluster
 - กลุ่มเป้าหมาย คือ หญิง-ชายวัยเจริญพันธุ์, หญิงตั้งครรภ์, หญิงให้นมบุตร, เด็กปฐมวัย 0-5 ปี, ผู้เลี้ยงดูเด็ก
 - Setting/พื้นที่เสี่ยง หน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ, สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย, ภาควิชาที่เกี่ยวของทั้งภาครัฐและเอกชน
 - ผลกระทบ(โดยเฉพาะเชิงสังคม) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตประจำวัน การเข้ารับบริการจากหน่วยบริการสาธารณสุข การใช้บริการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่อาจมีโอกาสรiskในการติดเชื้อไวรัส COVID-19
- ประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ
 - Key Message แนวทางการให้บริการในคลินิก ANC, WCC, ทันตกรรม, แนวทางการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์และหญิงให้นมบุตร, แนวทางการดูแลเด็กปฐมวัย
 - Key Activity Slide 9 เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดเชื้อโควิด19

คลังเตอร์สตรีและเด็กปฐมวัย

รอบ 6 เดือนหลัง ปี 2563

กลยุทธ์	มาตรการ
1. บูรณาการองค์ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน (Partnership)	<ol style="list-style-type: none">สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการเกิดและการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามความร่วมมือระหว่างกระทรวงบูรณาการการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพสตรีและเด็กปฐมวัย ผ่านกลไกคณะกรรมการอนามัยแม่และเด็ก และภาคีเครือข่ายในทุกกระดับ (MCH Board, PNC)
2. ปฏิรูปการคุ้มครองแม่และเด็กและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด (Regulate)	<ol style="list-style-type: none">ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ นโยบาย และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานอนามัยแม่และเด็กตาม พ.ร.บ. ควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็กฯ, พ.ร.บ. การพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ, พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นฯสนับสนุนเครือข่ายบริการสุขภาพดำเนินการตามมาตรฐานอนามัยอนามัยแม่และเด็ก
3. เสริมสร้างความรู้ สื่อสารสุขภาพสู่แม่และครอบครัวเพื่อการพึ่งตนทางสุขภาพอย่างยั่งยืน (Advocate)	<ol style="list-style-type: none">พัฒนาระบบสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพแม่และเด็กสนับสนุนการขับเคลื่อนทางสังคมและรณรงค์สร้างกระแส
4. จัดบริการสุขภาพแก่แม่และเด็กที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน (Building Capacity)	<ol style="list-style-type: none">พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านอนามัยแม่และเด็กพัฒนาฐานข้อมูล ระบบเฝ้าระวัง และระบบกำกับติดตามของเครือข่ายสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในทุกกระดับ
5. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม การจัดการบริการสุขภาพแก่แม่และเด็ก (Investment)	<ol style="list-style-type: none">สนับสนุนให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต้นแบบพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านอนามัยแม่และเด็ก

กรมอนามัย

**แผนการจัดการดูแลสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(COVID-19)
คลังเตออร์สตรีและเด็กปฐมวัย**

โครงการสำคัญ

1. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรก
ของชีวิต

2. โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและ
พัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

3. โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์
การฯ ว่าด้วยการส่งเสริมการเกิดและการเจริญเติบโตอย่างมี
คุณภาพ

สถานการณ์ภายใต้การระบาดของ COVID-19

การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม
การแพร่ระบาดของ COVID-19

กิจกรรมสำคัญ

- 1.1 ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อสร้างแม่ลูกคุณภาพ
- 1.2 ขับเคลื่อนการดำเนินงานมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต
- 1.3 ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ.2560 และการส่งเสริม
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

- 2.1 Health literate สร้าง“Smart Parents To Smart kids”
- 2.2 ขับเคลื่อนมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

- 3.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนามาตรฐานการเจริญพันธุ์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 ฯ

ส่วนกลาง

1. พัฒนาและผลิตสื่อความรู้สำหรับ
 - 1.1 หญิงตั้งครรภ์ หลังคลอด
 - 1.2 เด็ก 0-5ปี ในผู้ดูแล และศูนย์เด็กเล็ก
 - 1.3 เจ้าหน้าที่สธ.และสถานที่ต่างๆ
2. จัดทำแนวทางการจัดบริการในสถานพยาบาล
ภายใต้สถานการณ์การระบาด
3. การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับการดูแลตนเองของสตรีและเด็กปฐมวัย

ส่วนภูมิภาค

1. เผยแพร่ความรู้ สร้างความตระหนัก
2. ปรับระบบการให้บริการที่เหมาะสม
เช่น การนัดหมาย ชะลอ เลื่อนหัตถการที่
เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ

แผนเผชิญเหตุ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างสื่อให้ความรู้ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคโควิด19 สำหรับหญิงตั้งครรภ์ เด็กปฐมวัย
ตัวชี้วัด : จำนวนสื่อ 5 เรื่อง

โครงการสำคัญ	กิจกรรมสำคัญ	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	Small Success/Key Results	
				ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค
<p>1. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต</p> <p>2. โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ</p>	<p>การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของ COVID-19</p>	<p>หญิง-ชายวัยเจริญพันธุ์, หญิงตั้งครรภ์, เด็กปฐมวัย 0-5 ปี, หน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ, ภาศึเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน</p>	<p>77 จังหวัด</p>	<p>1. สื่อสำหรับหญิงตั้งครรภ์ หลังคลอด และทารก สำหรับสถานการณ์โควิด-19</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลสำหรับหญิงตั้งครรภ์ หลังคลอดและทารกแรกเกิดภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 - แนวทางการจัดบริการใน ANC, WCC, <p>2. สื่อการป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 สำหรับเด็กปฐมวัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) - การดูแลเด็กปฐมวัยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 <p>3. วิดีโอประชาสัมพันธ์โครงการ 9 อย่างเพื่อสร้างลูก(วิธีสมัครทาง Line)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรม Facebook Live ตอบคำถามและให้ความรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 สำหรับสตรีและเด็กปฐมวัย <p>4. สื่ออาหารแม่และเด็ก ป้องกัน Covid-19</p>	<p>1. เผยแพร่ความรู้สร้างความตระหนัก</p> <p>2. ปรับระบบการให้บริการที่เหมาะสม เช่น การนัดหมาย ชะลอ เลื่อน มาตรการที่เสี่ยงต่อการแพร่เชื้อ</p>

แผนฟื้นฟู ปี 2564

เป้าหมาย : ส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคอุบัติใหม่ในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

ตัวชี้วัด : จำนวนสื่อ 5 เรื่อง

โครงการสำคัญ	กิจกรรมสำคัญ	กลุ่มเป้าหมาย	พื้นที่เป้าหมาย	Small Success/Key Results	
				ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค
<p>1. โครงการส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ</p> <p>2. โครงการมหัศจรรย์ 1,000 วันแรกของชีวิต</p> <p>3. โครงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอายุ 2-6 ปี</p>	<p>การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุม การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย</p>	<p>หญิง-ชายวัยเจริญพันธุ์, หญิงตั้งครรภ์, เด็กปฐมวัย 0-5 ปี, หน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ, ภาครัฐและเอกชน</p>	<p>77 จังหวัด</p>	<p>1. ประชาสัมพันธ์และการสื่อสารสาธารณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อการป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 สำหรับสตรีและเด็กปฐมวัยในรูปแบบต่างๆ - จัดรณรงค์การเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคอุบัติใหม่ สำหรับสตรีและเด็กปฐมวัย <p>2. ถอดบทเรียนการให้บริการ ANC, WCC ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19</p> <p>3. พัฒนาชุดความรู้เรื่องการป้องกันตนเองในหญิงตั้งครรภ์, หลังคลอด , เด็ก 0-5 ปี, พ่อแม่, ผู้เลี้ยงดูเด็ก</p> <p>4. เฝ้าระวัง ติดตาม ส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ในเด็กกลุ่มปกติ และเด็กกลุ่มที่แม่ติดเชื้อ</p>	<p>1. เผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนักด้านการป้องกันโรคอุบัติใหม่ในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย</p> <p>2. ปรับระบบการให้บริการที่เหมาะสมกับสถานการณ์โรคอุบัติใหม่</p> <p>3. เฝ้าระวัง ติดตาม ส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ในเด็กกลุ่มปกติ และเด็กกลุ่มที่แม่ติดเชื้อ</p>

Thank you